

DALTONBOEK

de Rank

daltononderwijs

Adres- en contactgegevens:

Daltonschool de Rank
Elritsplein 100
7559 HR Hengelo
074-2782970
www.derankhengelo.nl
info@derankhengelo.nl

Daltonschool de Rank

Elritsplein 100

7559 HR Hengelo

074-2782970

Inhoudsopgave:

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Geschiedenis en beleid	5
1.1 Geschiedenis van daltonbasisschool 'De Rank'	5
1.2 Relatie met andere beleidsstukken	5
Hoofdstuk 2: Visie op daltononderwijs	6
2.1 Visie op ons daltononderwijs vanuit de 6 pijlers.....	6
2.2 Doelen van ons daltononderwijs.....	7
2.3 Hoe wij deze doelen willen bereiken	8
2.4 Posities binnen de school	9
Hoofdstuk 3: Daltononderwijs in de praktijk	11
3.1 Dagkleuren.....	11
3.2 Zelfstandigheid bevorderen	11
3.3 De taak.....	12
3.4 Dagritme kaarten en keuzebord	13
3.5 (Zelf) Correctie door de leerkracht of het kind	14
3.6 Uitgestelde aandacht.....	14
3.7 Samenwerken en coöperatieve werkvormen	15
3.8 Werkplekken.....	16
3.9 Klassenvergadering.....	16
3.10 Verantwoordelijkheid voor je omgeving.....	17
3.11 Informatie en rapportage.....	17
Hoofdstuk 4: Daltononderwijs in ontwikkeling	19
4.1 Taken van de daltoncoördinatoren	19
4.2 Meerjarenplan dalton.....	19

Bijlagen:

Bijlage 1: Taakomschrijving daltoncoördinator

Inleiding

Dit daltonboek is voor eenieder die geïnteresseerd is in het daltononderwijs op basisschool 'De Rank'. Wij zijn trots op het onderwijs dat we geven en willen u langs deze weg graag laten zien hoe wij invulling geven aan dit onderwijs. Daarnaast kan dit boek van belang zijn voor de onderwijsinspectie, nieuw personeel en het bestuur waar de Rank toe behoort.

In het eerste hoofdstuk is kort beschreven hoe basisschool 'De Rank' daltonschool is geworden en wat de relatie van dit document is met andere beleidsstukken. In het tweede hoofdstuk wordt onze visie op daltononderwijs weergegeven en in het derde hoofdstuk komen vele praktische zaken aan bod waar we in het dagelijks onderwijs mee werken. Het vierde en laatste hoofdstuk laat zien wat de huidige ontwikkelingen op daltongebied zijn en welke plannen er binnen de school liggen voor de toekomst.

Wij hopen dat u na het lezen van dit boek, een helder en volledig beeld hebt van ons daltononderwijs!

Namens het onderwijzend personeel van daltonschool De Rank,

Daphne Springer & Marloes Golbach, daltoncoördinatoren

Hengelo, juni 2022

Hoofdstuk 1: Geschiedenis en beleid

1.1 Geschiedenis van daltonbasisschool 'De Rank'

De Rank is ontstaan in 1993. Vanaf 1997 zijn we verkennend bezig geweest met het daltonconcept en sinds 2003 zijn we hier structureel mee verder gaan werken en hebben het daltonconcept voor onze school doorontwikkeld.

In maart 2006 behaalden alle leerkrachten het daltoncertificaat. Twee maanden later werd De Rank als zijnde daltonschool officieel gecertificeerd. Het leerlingaantal nam toe en het team groeide met het stijgende leerlingaantal mee. Daarnaast vond binnen het team personeelwisseling plaats. We vinden het van groot belang dat alle leerkrachten vanuit dezelfde (dalton)visie werken en kijken naar kinderen en dat de doorgaande leerlijnen worden voortgezet. Daarom worden nieuwe leerkrachten zoveel mogelijk door het zittende personeel opgevangen en ingewerkt in de werkwijze zoals die tot op heden is ontwikkeld. Daarnaast volgt iedere nieuwe leerkracht de daltonopleiding zodat ook zij officieel daltonleerkracht zijn. Om een en ander in goede banen te leiden, zijn twee daltoncoördinatoren aangesteld die de gemaakte afspraken implementeren & borgen en vernieuwingen invoeren.

In april 2011 en 2016 zijn wij gevisiteerd met goed gevolg en ons daltonpredikaat is verlengd tot 2021. De geplande visitatie van 2021 is verplaatst naar maart 2023 i.v.m. Covid19.

1.2 Relatie met andere beleidsstukken

Schoolgids

De ouders van De Rank hebben inzicht in de schoolgids middels onze website. Alle ouders van de Rank krijgen een account bij de communicatie app 'social schools'. Middels deze app worden de ouders op de hoogte gehouden van de meest belangrijke afspraken en krijgen ze informatie voor het bewuste schooljaar. Nieuwe ouders krijgen deze zelfde informatie en dit daltonboek, zodat zij bekend worden met de werkwijze van onze school. In de schoolgids staat een op hoofdpunten gerichte uitleg over alle zaken binnen de school en natuurlijk ook over het daltononderwijs. Het daltonboek is voor belangstellenden, naast de schoolgids, te lezen.

Schoolplan

Iedere Nederlandse school heeft een schoolplan, waarin uitgebreid wordt verwoord hoe er wordt gewerkt, waarom er op deze wijze wordt gewerkt, welke materialen daarbij worden gebruikt en wat het beleid voor de komende jaren is.

De reikwijdte van het schoolplan is daarmee groter dan het voorliggende daltonboek. In het daltonboek staan de praktische afspraken beschreven die binnen het team zijn gemaakt om ervoor te zorgen dat onze school een goede daltonschool is en blijft.

Hoofdstuk 2: Visie op daltononderwijs

De overkoepelende vereniging voor het daltononderwijs in Nederland is de Nederlandse Dalton Vereniging (vanaf hier afgekort tot NDV). Vanuit de NDV is een landelijke visie omschreven waar door alle daltonscholen in Nederland op een eigen passende wijze invulling aan wordt gegeven. In het jaar 2012 is deze visie geheel herzien en aangepast aan het huidige onderwijs. Tot 2012 werkte de NDV met drie pijlers waarop het Daltononderwijs rustte (te weten; zelfstandigheid, vrijheid/verantwoordelijkheid en samenwerken), in 2012 zijn deze pijlers aangevuld met de pijlers reflectie en effectiviteit. Welke visie wij op ons daltononderwijs hebben gevormd, is beschreven vanuit de zes pijlers, dit is te lezen in hoofdstuk 2.1, vervolgens wordt in hoofdstuk 2.2. ingegaan op de doelen die wij met ons daltononderwijs willen nastreven en in hoofdstuk 2.3 is omschreven wat nodig is om deze doelen te kunnen bereiken. Ten slotte wordt in hoofdstuk 2.4 kort beschreven welke posities er binnen ons daltononderwijs zijn voor leerkrachten en leerlingen. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens een vertaalslag gemaakt van deze visie en doelen naar de praktijk.

2.1 Visie op ons daltononderwijs vanuit de zes pijlers

Zoals reeds beschreven rust het daltononderwijs op zes pijlers. Hoe naar deze pijlers wordt gekeken op de Rank kunt u hieronder lezen.

1. *Vrijheid/ verantwoordelijkheid.*

Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn in onze ogen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het daltononderwijs ziet een mens/ kind als een persoon die zelf mag en kan kiezen, maar die voor de gevolgen van zijn keuzes ook de verantwoordelijkheid draagt.

2. *Zelfstandigheid.*

Zelfstandigheid betekent voor ons onderwijs dat kinderen leren keuzes maken, problemen kunnen oplossen, dat kinderen verantwoording nemen voor wat ze hebben gekozen en dat ze als zelfstandig persoon kunnen functioneren binnen de maatschappij.

3. *Samenwerken.*

Overall in het leven zal blijken dat een mens ondanks zijn vrijheid en zelfstandigheid, niet zonder zijn medemens kan. Een medemens om te steunen en om steun van te krijgen. Een medemens ook, die de grens van de persoonlijke vrijheid mede bepaalt. De grens van de individuele vrijheid wordt altijd gevormd door de vrijheid van de ander. Wij vinden het daarom heel belangrijk dat kinderen leren samenwerken met verschillende leerlingen uit verschillende groepen.

4. *Reflectie.*

Door na te denken over wat je gaat doen, wat je aan het doen bent of wat je hebt gedaan, leer je over je eigen gedrag en dat van anderen. Je leert jezelf en anderen begrijpen en daardoor leer je meer over je eigen kunnen en over hoe je met anderen om kunt gaan.

5. *Effectiviteit.*

De mate van effectiviteit van ons onderwijs is van belang voor kinderen, daarom willen wij de schooldag van kinderen op een zo effectief mogelijke manier vullen met inachtneming van onze (dalton)kijk op kinderen. Op deze wijze is het leerrendement voor leerlingen het grootst.

6. *Borging.*

Om de continuïteit van ons daltononderwijs te realiseren is borging noodzakelijk.

Ieder kind:

- kan op eigen benen kan staan
- weet wat hij wil en kan
- kan een weg vinden om verder te komen
- weet welke kennis hij in huis heeft

Wanneer deze pijlers worden samengenomen vormt zich een einddoel voor kinderen wanneer zij de basisschool verlaten, dit is door het team als volgt omschreven

2.2 Doelen van het daltononderwijs

In de afgelopen jaren hebben wij als team bovenstaand einddoel in combinatie met de talentencirkel, vertaald naar jaarlijkse tussendoelen voor alle kinderen. Deze tussendoelen zijn opgesteld als zogenaamde 'ik-doelen', dit houdt in dat de doelen zo zijn omschreven dat een kind van zichzelf kan aangeven in hoeverre hij of zij deze doelen al beheerst. In het rapport wordt deze persoonlijke talentencirkel van het kind opgenomen.

Aan het begin van een nieuw schooljaar bespreekt een leerling dit met zijn nieuwe leerkracht. In februari en in juni zijn er kindgesprekken waarin het kind aan zijn/haar ouders vertelt over de groei die het heeft doorgemaakt en waar hij/zij nog aan wil werken.

Zonder al te theoretisch te willen worden, willen we het einddoel in dit hoofdstuk kort toelichten.

Ieder kind kan op eigen benen staan.

Jezelf kunnen redden in een maatschappij die steeds meer zelfstandigheid vraagt. Weten hoe je iets moet vragen en hoe je een weloverwogen keuze kunt maken, helpt je op je eigen benen te staan.

leder kind weet wat hij wil en kan.

De ontwikkelingen in de huidige maatschappij en het Voortgezet Onderwijs doen een steeds groter beroep op de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. Zij zullen steeds vaker projecten en (studie)opdrachten krijgen waarbij je niet individueel, maar samen met anderen opdrachten moet uitwerken. Wanneer je bekend bent met je eigen (on)vermogens, wordt het makkelijker om een rol in een samenwerking aan te kunnen nemen of om juist te kiezen iets alleen te doen.

In de huidige en toekomstige beroepen worden initiatief, verantwoordelijkheidsgevoel en creativiteit verwacht. Er zal moeten worden overlegd met collega's, met opdrachtgevers of met diverse instanties. Zowel zelfstandigheid als het goed kunnen samenwerken zijn daarbij essentieel.

leder kind kan een weg vinden om verder te komen en weet welke kennis hij in huis heeft.

De maatschappij is gebaat bij mensen die zelf weten hoe ze verder komen in hun werk en hoe ze met problemen moeten omgaan. Door al op vroege leeftijd kinderen enig inzicht te leren hebben in wat ze al kunnen en wat ze nog nodig hebben om meer te kunnen, helpen wij ze hierbij.

De maatschappij vraagt mensen die geëngageerd zijn en willen deelnemen aan de democratische processen in de samenleving en oog hebben voor hun medemens. Wij vinden het van belang dat ieder kind weet welke kennis hij in huis heeft of hoe hij deze zich, nog ontbrekende kennis, eigen kan maken.

2.3 Hoe wij deze doelen willen bereiken

De beschreven doelen in hoofdstuk 2.2 beheersen kinderen niet zomaar, hier moet aan gewerkt worden in de groepen 1 tot en met 8. Dit doen wij onder andere door te werken volgens de volgende uitgangspunten:

1. De basis van al ons handelen is gericht op het creëren van een pedagogisch klimaat waarin de sociale en emotionele veiligheid voor het kind gewaarborgd wordt.
2. In de dagelijkse activiteiten wordt veel aandacht geschonken aan het ontwikkelen van waardenbesef en oordeelsvermogen. Kinderen moeten elkaar respecteren.
3. Er wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen. Hiervoor is het nodig de ontwikkeling van het kind goed in de gaten te houden. Het betreft hier niet alleen verschillen in cognitieve en sociale vaardigheden, maar ook verschillen in bijvoorbeeld belangstelling, werkhouding en creativiteit.
4. Vrijheid betekent voor ons dat de leerkracht een deel van de verantwoordelijkheid voor het leren bij het kind legt. Essentieel hierbij is het feedback geven aan en het begeleiden van het kind.
5. We sluiten zoveel mogelijk aan bij de belevingswereld van het kind.
6. Kinderen moeten leren diverse informatiebronnen te hanteren en te beoordelen.
7. Er wordt gestreefd naar een grote variatie in werkvormen en materialen.

8. Kinderen wordt geleerd naar hun eigen handelen en werken te kijken en hier continu op te reflecteren, dit kan door de kinderen zelf gebeuren, maar ook door de leerkracht of medeleerlingen. Iedere leerlingen heeft inzicht in zijn groei van persoonlijke doelen op zowel korte als lange termijn.

Kenmerken van onze school in trefwoorden

De Daltonschool die wij willen zijn, kenmerkt zich vooral door:

1. een goed pedagogisch klimaat
2. doorgaande leerlijnen van groep 1 t/m 8
3. gedifferentieerd werken
4. eigenaarschap
5. uitgestelde aandacht
6. verschillende samenwerkingsvormen
7. aansluiten bij de belevingswereld van kinderen
8. oog hebben voor het kind en zijn of haar talenten
9. een samenwerkend team (leren van elkaar, docent ontwikkelteams, opvattingen delen, intervisie)
10. gedeelde sturing door leerkracht en leerling

De genoemde kenmerken zijn grotendeels uitgewerkt in hoofdstuk 3, Daltononderwijs in de praktijk, een aantal kenmerken is continu/nog in ontwikkeling. Wat in dit boek is vastgelegd, zal regelmatig onderwerp van gesprek zijn en blijven zodat het daltonniveau van onze school gewaarborgd blijft.

2.4 Posities binnen de school

Het team

Het team vormt de basis van ons daltononderwijs. Het door hen gegeven onderwijs is een continue inspiratiebron voor het verbeteren van bestaande daltonaspecten en voor nieuwe ideeën die het onderwijs kunnen verbeteren. Om dit te kunnen doen zijn er daltonbijeenkomsten per jaar waarbij het hele team aanwezig is. Op deze manier staan wij garant voor een continue kwaliteit van ons daltononderwijs.

De leerkracht

Het daltononderwijs van een school laat zich maar voor een deel vastleggen in afspraken. Het belangrijkste is en blijft altijd de persoon van de leerkracht. Deze heeft "een daltonattitude". Deze attitude kenmerkt zich door een bepaalde houding ten opzichte van kinderen en het onderwijs.

Kenmerken van deze attitude zijn:

- verschillende oplossingsstrategieën aanbieden
- leerlingen stimuleren zelf na te denken over problemen

- oog hebben voor werkvormen die samenwerking bevorderen
- leerlingen door de jaren heen steeds meer verantwoordelijkheid geven
- leerlingen vaardigheden als reflecteren aanleren
- leerlingen de vrijheid/verantwoordelijkheid geven die zij aankunnen

De persoon van de leerkracht vormt het hart van het (dalton)onderwijs.

De leerlingenraad

Sinds 2004 is er een leerlingenraad actief. Uit de groepen 6 t/m 8 wordt een leerling gekozen door middel van verkiezingen binnen de groepen. De raad is ingesteld om leerlingen te laten meedenken over het onderwijs op de Rank en om zich te kunnen ontwikkelen tot democratische burgers.

Met regelmaat (zonodig vaker) komt de leerlingenraad bij elkaar. Er wordt samen met de directeur vergaderd over zaken die op school spelen of van belang zijn. Het kan gaan over bijv. het rapport, het speelplein, sport, werkwijze in school, dalton, voorstellingen, veiligheid enz. De onderwerpen die door leerlingen worden ingebracht, worden heel serieus genomen.

De leerling

De leerlingen zijn actieve deelnemers van het geboden daltononderwijs, zij geven invulling aan de taken en opdrachten die aan hen gegeven worden of die met hen worden opgezet. Zij denken na over hun eigen kunnen en handelen en nemen in de alle groepen actief deel aan de klassenvergaderingen. Kinderen bereiden samen met de leerkracht deze vergaderingen voor en maken daarbij gebruik van de ingebrachte complimenten en wensen van de leerlingen. Binnen de klassenvergadering zijn duidelijke taken voor de leerlingen zo is er een voorzitter, een notulist en een tijdsbewaker.

Hoofdstuk 3: Daltononderwijs in de praktijk

3.1 Dagkleuren

In de onderbouw wordt iedere dag aangegeven met een vaste kleur. Deze kleuren geven structuur aan de week en het tijdsbesef van kinderen wordt hiermee gestimuleerd. Het helpt de kinderen bij het maken van een planning. Daarnaast worden de kleuren gebruikt bij de administratie van het gemaakte werk.

De dagkleuren zijn:

maandag	rood
dinsdag	blauw
woensdag	geel
donderdag	groen
vrijdag	oranje

De week wordt gecompleteerd met twee paarse dagen.

3.2 Zelfstandigheid bevorderen

Op verschillende plaatsen in de school worden symbolen gebruikt. Door deze symbolen consequent door te voeren in de groepen, wordt de leerlingen en leerkrachten structuur geboden.

Uitgestelde aandacht-tekens

Aan de kleuren en het vraagteken (bij de groepen 0 t/m 2 een rood/groen poppetje en in de andere groepen heeft de leerkracht een groot blok met een rood en een groen vlak en een vraagteken) kan het kind zien of het met zijn vraag bij de leerkracht terecht kan of dat het een andere oplossing moet zoeken.

Blokje op de tafel van het kind

Samenwerken betekent ook dat kinderen elkaar om hulp mogen vragen. We besteden in de groepen aandacht aan hoe je hulp vraagt: vriendelijk en zonder onnodig storen.

De kinderen hebben in de middenbouw een blokje op de tafel met een rode en groene stip én met een vraagteken. Willen ze niet gestoord worden? Dan staat de rode stip boven. Is er een vraag voor de leerkracht? Dan staat het vraagteken boven. Mogen anderen komen voor hulp/overleg? Dan staat de groene stip boven. In de bovenbouw wordt wel op deze wijze gewerkt, maar neemt het gebruik van de blokjes af.

Stilteklok

Met de stilteklok is voor kinderen inzichtelijk wat het geluidsniveau in de klas mag zijn tijdens zelfstandig werken.

3.3 De taak

Misschien is de taak wel het bekendste onderdeel van het daltononderwijs. In onze school is een duidelijke opbouw in de invulling van de weektaak.

De opbouw betreft onder andere:

- Omvang: hoeveel activiteiten in de taak zijn opgenomen
- Onderdelen: Welke vakken er in de taak zijn opgenomen
- Reflectie: Op vooraf besproken aspecten van de taak wordt individueel, in tweetallen of klassikaal gereflecteerd.

Groep	Weektaak
1	De weektaak is verwerkt in het digikeuzebord. D.m.v. smileys wordt er samen met de kinderen gereflecteerd. De leerlingen hebben 1-2 verplichte werkjes per week.
2	De weektaak is verwerkt in het digikeuzebord. D.m.v. smileys wordt er samen met de kinderen gereflecteerd. De leerlingen hebben 2-3 verplichte werkjes per week.
3/4/5	De kinderen krijgen de weektaak op papier. Hierop komen de zelfstandig te verwerken opdrachten van de week, informatie over de week en reflectie. Op vrijdag wordt een mondeling reflectiemoment gepland.
5/6/7/8	De kinderen krijgen de weektaak in de Cloud. Hierop komen de zelfstandig te verwerken opdrachten van de week, informatie over de week en reflectie en het huiswerk. Op de weektaak staat ook het huiswerk gepland. Op vrijdag wordt een mondeling reflectiemoment gepland.

Vakken in de taak

In principe zijn alle vakken, waar leerlingen zelfstandig mee kunnen starten, geschikt om op te nemen in de taak. Niet elke opdracht is bruikbaar.

In groep 3 zijn rekenen, taal en schrijven opgenomen in de taak. In de volgende groepen komen alle vakken in de weektaak.

Reflectie, evaluatie en beoordeling

- Reflectie

Het aanleren van vaardigheden die het kind nodig heeft om goed met de taak te kunnen werken, gaat niet vanzelf. Het is noodzakelijk dat de leerkracht het proces van het werken met de taak regelmatig met de kinderen bespreekt en dat hij of zij de kinderen leert hoe je moet samenwerken, wat verantwoordelijkheid nemen is en hoe je invulling kunt geven aan vrijheid en zelfstandigheid. Op de weektaak staat elke week een ander onderwerp en

afwisselende invulling om op te reflecteren zodat leerlingen zicht krijgen op hun leerproces en vaardigheden.

- Evaluatie

Daarnaast wordt zowel klassikaal als individueel het leerproces geëvalueerd. Het gaat dan o.a. over planning, samenwerken, inzet, netheid, het zelfstandig problemen oplossen of rekening houden met elkaar. In het rapport dat de kinderen twee keer per jaar mee naar huis krijgen, evalueren de kinderen zichzelf op bovenstaande punten. Dit bespreken ze met de leerkracht of met klasgenoten, zodat ze voor zichzelf kunnen bepalen welke punten voor de komende periode extra aandacht verdienen.

- Beoordeling

Het kind heeft recht op individuele feedback van de leerkracht. In de groepen 1 en 2 gebeurt dit tijdens het werken of na de werkles. Vanaf het moment dat de kinderen voldoende kunnen lezen, gebeurt dit zowel mondeling (tijdens en na de lessen) als schriftelijk.

3.4 Dagritmekaarten en keuzebord

Dagritmekaarten

Een hulpmiddel om de dag te ordenen is het dagritmepakket. Dit pakket bestaat uit een aantal kaarten met afbeeldingen die de verschillende activiteiten voorstellen die voor een dag zijn gepland.

De activiteiten worden aan het begin van de dag op volgorde gehangen. Door middel van een wasknijper wordt in groep 1 bijgehouden “waar we zijn”, vanaf groep 2 kennen kinderen de leesrichting. Het gebruik van het dagritmepakket brengt structuur en daardoor rust. Kinderen weten waar ze aan toe zijn en wanneer ze naar buiten mogen of naar huis gaan.

We gebruiken de dagritmekaarten in de groepen 1 t/m 8.

Weektaak en digikeuzebord

De weektaak in de groepen 1 en 2, opgenomen in het digikeuzebord, verschilt. In groep 1 moeten de kinderen iedere week 1-2 verplichte werkjes maken. In groep 2 wordt gewerkt met 2-3 verplichte werkjes die gekoppeld zijn aan de leerdoelen. De leerkracht observeert tijdens het werken de voortgang van de leerlingen. Na het werken wordt er met de kinderen geëvalueerd op het doel van de activiteit (het proces) en een enkele keer op het product.

Op het digikeuzebord staan de verschillende andere activiteiten waaruit kinderen kunnen kiezen wanneer zij geen verplicht werkje hebben of wanneer zij klaar zijn met de taken. Op

het bord is te zien uit welke activiteiten de kinderen kunnen kiezen en hoeveel kinderen kunnen deelnemen aan een bepaalde activiteit. Nieuwe activiteiten worden besproken zodat een kind weet wat het kiest.

3.5 (Zelf) correctie door de leerkracht of het kind

We vinden het belangrijk dat kinderen zelf leren corrigeren, zodat zij inzicht krijgen in hun sterke en zwakke kanten. Dit geldt zowel voor de opdrachten binnen de taak als opdrachten daarbuiten. Dit vraagt van de kinderen wel een bepaalde, lerende houding die wij hen als leerkrachten moeten leren.

Zelfcorrectie heeft een aantal voordelen:

1. Het heeft een leereffect, omdat een kind bij een fout zich meteen moet afvragen hoe deze fout is ontstaan.
2. Kinderen krijgen zo inzicht in wat ze al kunnen en waar ze nog hulp bij moeten vragen.
3. Er is onmiddellijk feedback. Een kind hoeft niet te wachten tot het werk terugkomt van de leerkracht.

In de groepen 1 en 2 gebruiken we zelfcorrigerend materiaal. In de loop van groep 3 mogen de kinderen al bepaalde taal- en rekenopdrachten zelf corrigeren.

In de hogere groepen wordt dit geleidelijk uitgebreid met taalopdrachten, begrijpend lezen en zaakvakken. Voor het zelf corrigeren van werk gelden wel een aantal afspraken:

1. Toetsen worden door de leerkracht nagekeken m.u.v de toetsen uit Gynzy.
2. Verschillende taken die door leerlingen zijn nagekeken, loopt de leerkracht na om te kijken waar nog instructiebehoeften zijn.
3. Er wordt gekeken naar de mate van vrijheid die een kind aan kan bij het corrigeren.
4. Ook andere correctievormen worden gebruikt, zoals nakijken in tweetallen, klassikale correctie.

3.6 Uitgestelde aandacht

Onder uitgestelde aandacht verstaan we een periode waarin de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen of problemen van kinderen. Twee belangrijke redenen voor het gebruik van uitgestelde aandacht zijn:

1. Kinderen leren in deze tijd zelfstandig problemen op te lossen en zijn op elkaar aangewezen voor hulp.
2. De leerkracht heeft de tijd om met kinderen individueel of in kleine groepjes te werken.

Als een kind een vraag heeft of probleem tegenkomt waarmee het niet bij de leerkracht terecht kan, zal hij/zij in deze volgorde proberen een oplossing te vinden:

1. Eerst zelf goed nadenken over een oplossing.
2. Navragen binnen de eigen groep.
3. Het blokje op het vraagteken zetten of direct een vraag aan de leerkracht stellen.

Voordat de kinderen zelfstandig aan het werk gaan, loopt de leerkracht de eerste vaste ronde door de groep, om te zien of iedereen aan het werk kan.

Daarna gaat de periode van uitgestelde aandacht in. De leerkracht geeft de tijd aan.

In de groepen 1 en 2 worden hiervoor rode en groene poppetjes (de daatjes) door de leerkracht gebruikt.

Zolang het rode poppetje op tafel staat, mag de leerkracht niet worden gestoord.

Vanaf groep 3 hebben alle kinderen en de leerkracht een blokje als hulpmiddel op tafel met een rode/groene stip en een vraagteken. De kinderen met een vraag worden geholpen in de volgende vaste ronde. Al wachtend op de beantwoording van hun vraag, gaan ze ondertussen verder met ander werk.

3.7 Samenwerken en coöperatieve werkvormen

Samenwerken vindt op vele manieren plaats, o.a.:

- Maatjesgroepen
Elke groep is gekoppeld aan een maatjesgroep. Met regelmaat vinden er activiteiten plaats om de samenwerking tussen kinderen van verschillende leeftijdsgroepen te bevorderen en van elkaar te leren.

Groep	Maatje
Groep 1	Groep 5
Groep 2	Groep 6
Groep 3	Groep 7
Groep 4	Groep 8

- Binnen het bewegingsonderwijs
Ook hier wordt gezocht naar samenwerkvormen. Veel sport- en spelvormen lenen zich hiervoor.
- Binnen de creatieve vakken
Regelmatig worden er groepswerkstukken gemaakt.

- Binnen andere vakken

Zo mogelijk worden samenwerkingsvormen ingezet vanuit het gedachtegoed van talentontwikkeling.

Er is een verschil tussen samenwerken (samen een opdracht maken en allemaal het antwoord kunnen toelichten) en coöperatieve werkvormen:

Coöperatieve werkvormen betekenen ook rekening houden met elkaar en elkaar helpen:

- Je voelt je verantwoordelijk voor jouw aandeel van de taak.
- Je voelt je verantwoordelijk voor de sfeer in de groep en school als geheel.

Binnen de school is een opbouw in het leren samenwerken. Van elkaar aankijken, tot je kunnen verplaatsen in de ideeën van je klasgenoten.

3.8 Werkplekken

De kinderen hebben een zekere vrijheid in het kiezen van een werkplek in de school.

Doordat er met een taak wordt gewerkt, zijn kinderen in het klaslokaal vaak gelijktijdig bezig met verschillende opdrachten en taken, zoals rekenen en taal, maar ook zal de ene leerling aan het samenwerken zijn en een ander uitleg krijgen van de leerkracht of bezig zijn met een creatieve opdracht.

In een daltonschool zal een kind (moeten) wennen aan een zeker “werkgeruis”. Kinderen kunnen ervoor kiezen om hun werk te maken op “stilte- en samenwerkplekken” die door de gehele school op de gangen en in de hal zijn gerealiseerd.

In de groepen 1 en 2 is het al vanzelfsprekend om op verschillende plekken en in verschillende hoeken te werken. Ook wordt hier begonnen met het werken op de gang, waar ook andere kinderen langskomen of zitten te werken.

Ze worden hier al voorbereid op het zelfstandig werken in de hogere groepen.

3.9 Klassenvergadering

In alle groepen wordt iedere maand een klassenvergadering gehouden. Kinderen krijgen hiervoor een speciale rol binnen de klassenvergadering; groepen 1 en 2 een voorzitter, groepen 3 en 4 een voorzitter en een tijdsbewaker. Vanaf groep 5 maken we gebruik van een voorzitter, tijdsbewaker en een notulist. Deze rollen kunnen door meerdere kinderen ingevuld worden. Alle leerlingen kunnen punten indienen voor de vergadering in de vorm

van wensen/complimenten. Vlak voor de vergadering bereidt de leerkracht de vergadering voor met de kinderen die een speciale rol hebben. Zij maken samen een agenda voor de vergadering.

Vaste punten in de agenda zijn:

- notulen vorige vergadering
- wensen/complimenten
- rondvraag

De voorzitter probeert de vergadering in goede banen te leiden door ervoor te zorgen dat de leerlingen niet door elkaar praten, dat er naar elkaar geluisterd wordt en dat iedereen aan bod komt. De notulist notuleert alle afspraken die de kinderen maken. Na de vergadering werkt de notulist alles uit en geeft de punten die geschikt zijn voor de leerlingenraad door aan de leerling die vertegenwoordigd is in de leerlingenraad.

Door het houden van vergaderingen hebben de kinderen meer verantwoordelijkheidsgevoel voor de dingen waar ze mee bezig zijn. Ze kunnen hierop ook worden aangesproken door medeleerlingen. Ze leren hierdoor kritisch te luisteren en zelf een mening te vormen en deze te uiten. De klassenvergadering speelt op deze manier een belangrijke rol in de klas en draagt bij aan actief burgerschap.

3.10 Verantwoordelijk voor je omgeving

Verantwoordelijkheid geven aan kinderen, betekent ook dat zij zorg leren dragen voor hun omgeving, de klas en de school.

In alle groepen zijn de kinderen verantwoordelijk voor het overzichtelijk en netjes houden van hun werkplekken, de kasten, de klas en overige werkplekken.

In de groepen 1 en 2 noemen we deze leerlingen de “hulpjes”.

3.11 Informatie en rapportage

Dat onze school een daltonschool is, dragen we uit naar ouders en kinderen. Voor de algemene informatie maken we gebruik van:

- Informatieavonden in de vorm van workshops voor de groepen aan het begin van het schooljaar.
- Voorlichting aan nieuwe ouders tijdens de intake
- Daltonboek, geschreven voor De Rank
- Het Daltonplan
- Het schoolplan
- De schoolgids

De vaardigheden die kinderen op een daltonschool dienen te ontwikkelen, worden door de kinderen zelf gerapporteerd aan ouders en de leerkracht:

- tijdens de driehoeksgesprekken; ouder, leerkracht en kind
- in het rapportfolio
- op de weektaak
- persoonlijk logboek met korte en lange termijndoelen

Het rapportfolio is ontwikkeld in 2017-2018. Deze vorm van rapporteren past bij ons daltononderwijs gecombineerd met de talentontwikkeling van waaruit wij ons onderwijs vormgeven. In februari en juni krijgen de kinderen het rapportfolio mee naar huis. In het rapportfolio maken de kinderen (in samenspraak met leerkracht en mogelijk ouders) hun ontwikkeling inzichtelijk en worden doelen gesteld voor de volgende periode. Middels een uitdraai van het digitale administratiesysteem Parnassys is te zien in hoeverre de aangeboden lesstof door de leerling wordt beheerst.

Hoofdstuk 4: Daltononderwijs in ontwikkeling

In dit hoofdstuk is te lezen wat de functie is van de aangestelde daltoncoördinatoren en aan welke speerpunten de afgelopen jaren is gewerkt en de komende jaren wordt gewerkt. Ieder jaar worden deze punten geëvalueerd door de coördinatoren en waar nodig wordt het jarenplan aangepast.

4.1 Taken van de daltoncoördinator

Op de Rank zijn twee daltoncoördinatoren aangesteld die het reilen en zeilen van het daltononderwijs aansturen, monitoren en die nieuwe inzichten de school inbrengen. De specifieke taken van de daltoncoördinatoren zijn vastgelegd in een taakomschrijving die te vinden is in bijlage 1.

In het kort staan hieronder een paar kernpunten van de taak die je als daltoncoördinator uitvoert om een idee te krijgen van wat zij doet.

- Zij ontwikkelt daltonbeleid of spitst nieuw landelijk beleid toe op de school.
- Zij houdt zich op de hoogte van de actuele ontwikkelingen binnen het (dalton)onderwijs.
- Zij is vertegenwoordigd in de bouwvergaderingen.
- Zij is contactpersoon voor alle daltonzaken.
- Zij zit daltonvergaderingen voor en bereidt deze voor.
- Zij draagt zorg voor de doorgaande daltonlijn binnen de school.
- Zij legt gemaakte daltonafspraken vast en draagt verantwoording voor de uitvoering van de gemaakte afspraken door het team.
- Zij onderhoudt contact met Dalton Oost Nederland, De Nederlandse Dalton Vereniging en andere daltonscholen.

4.2 Meerjarenplan Dalton

Schooljaar	Speerpunten, implementatie en ouderparticipatie in dalton
2016-2017	Speerpunt: <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken • Nieuw rapport ontwikkelen Inzet: <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe weektaken • Ontwikkelen doorgaande lijn samenwerken • Groepsdoorbekend samenwerken
2017-2018	Speerpunt: <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken • Effectiviteit; herzien weektaak • Werken met persoonlijke doelen • Burgerschap; klassenvergadering Inzet: <ul style="list-style-type: none"> • Afspraken rondom samenwerken inzetten en evalueren

	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleren en inzetten van driehoeksgesprekken • Leren werken met het rapportfolio • Inzet Gynzy om effectiviteit te bevorderen
2018-2019	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eigenaarschap • Klassenvergadering • Persoonlijke doelen <p>Inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet doelgericht reflecteren • Verdere implementatie rapportfolio • Verdere implementatie persoonlijke doelen voor de lange en korte termijn
2019-2020	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eigenaarschap • Effectiviteit • Voorbereiden visitatie (voorjaar 2021) <p>Inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afspraken afgelopen vier jaar terughalen en waar nodig herzien • Verdere inzet van doelgericht werken • Evaluatie Gynzy, werelden
2020-2021	<p>Speerpunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verantwoordelijkheid • Visitatie <p>Ouderparticipatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informeren over resultaten visitatie en meerjarenbeleidsplan
2021-2022	Speerpunt:
2022-2023	

Taakomschrijving Daltoncoördinator

Algemeen

De daltoncoördinator is de eerst aanspreekbare persoon voor alle zaken die betrekking hebben op Dalton. Daarbij valt te denken aan klassenmanagement, rapporten en doorgaande lijnen voor samenwerken, zelfstandigheid, reflectie en vrijheid/verantwoordelijkheid.

Hij/zij zorgt samen met de directie voor de organisatorische aansturing van alle daltonaspecten, welke het functioneren van de school aangaan en verbeteren.

Tevens draagt de daltoncoördinator mede zorg voor de pedagogische en onderwijsinhoudelijke voortgang ten aanzien van de onderlinge afstemming tussen alle groepen.

Positie in de organisatie

- De daltoncoördinator is een leerkracht met een speciale taak; hier is een benoemingsomvang wenselijk voor.
- De taak van de daltoncoördinator wordt, bij goed functioneren, na een jaar omgezet naar een aanstelling voor onbepaalde tijd.
- De daltoncoördinator adviseert en stemt af met de directie.

Bevoegdheden en taken

Beleidsvoorbereidingen:

- De daltoncoördinator onderhoudt contact met de D.O.N.
- De daltoncoördinator ontplooit initiatieven om samen verbeterdoelen vast te stellen, onder andere naar aanleiding van de visitatieadviezen, maar ook op basis van nieuwe inzichten in de literatuur, nieuwe ontwikkelingen elders, een periodieke sterktezwakteanalyse.
- De daltoncoördinator schrijft het daltonbeleidsplan en herziet dit minimaal 1 keer per 2 jaar.
- De daltoncoördinator stuurt in de praktijk de uitvoering van het beleid en waarborgt de implementatie.
- De daltoncoördinator neemt deel aan het managementoverleg.

Coördinatie en uitvoering beleid in de bouw:

- De daltoncoördinator bewaakt het daltongedachtengoed: hij/zij ontwikkelt en borgt de daltonkwaliteit en – kenmerken van het onderwijs; de doorgaande lijnen binnen de school, ook bij wisselingen van personeel.
- De daltoncoördinator brengt klassenbezoeken en voert klassenconsultaties uit en signaleert hiermee dreigende problemen.
- De daltoncoördinator brengt nieuwe kennis in het team in, onderzoekt welke scholingen voor het team wenselijk zijn en verzorgt eventueel zelf of met collega's een jaarlijkse daltonstudiedag.
- De daltoncoördinator bereidt daltonvergaderingen voor en zit deze voor.
- De daltoncoördinator evalueert (schriftelijk) aan het einde van ieder schooljaar het jarenplan en herziet eventueel het jarenplan voor de komende jaren.
- De daltoncoördinator is vertegenwoordigd in de bouwvergaderingen.

Leiding en begeleiding in en aan leraren:

- De daltoncoördinator heeft de bevoegdheid om een extra daltonvergadering buiten het vastgestelde vergaderrooster uit te schrijven.
- De daltoncoördinator geeft leiding op daltongebied aan de personeelsleden in de bouw m.b.v. daltonvergaderingen en klassenbezoeken.
- De daltoncoördinator benoemt gebreken twee keer, bij geen verandering wordt het gemeld bij de directie.

